

1981 AUG 27

244

Magyar telefonkönyvek Glasgow-ban

Egy emelet földrajz

A nagyvárosok könyvtárainak gondjai

Három kontinens tizenöt országából negyven szakember érkezett Budapestre a Nagyvárosok Könyvtárainak Nemzetközi Egyesülete idei összejövetelére. Vendéglátójuk a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár.

— A Könyvtárosok Egyesülete Nemzetközi Szövetségének, az IFLA-nak több munkacsoportja, bizottsága van, ezek egyike az INTAMEL, a nagyvárosi könyvtárak szervezete — magyarázza Kíss Jenő, a Szabó Ervin Könyvtár főigazgatója. — A múlt héten Lipcsében rendezték az IFLA közgyűlését. Ezzel a könyvtáros világkonferenciával nagyjából egy időben és helyen szokták rendezni ezt a szakmai összejövetelt is, hogy minél többen eljöhessenek.

Csak kerületi

Nagyvárosi könyvtárak... Budapest nagyváros, Tokió, Moszkva vagy New York mellett — nem annyira. A szervezet körülbelül 400 ezer lakosnál húzta meg a határt, amely fölött a városi könyvtáraknak közös jellegzetes gondjaik vannak.

— A világ lakosságának egyre nagyobb hányada él nagyvárosokban, s ez mindenütt új problémákat okoz. Természetesen vesszük, hogy gond megszervezni ennyi ember közlekedését, vízellátását, közszolgáltatását. Ugyanilyen nehéz ekkora lakosságot* ellátni olvasnivalóval is. Kisvárosban elegendő egy jó könyvtár. Budapestet egy könyvtárárpület már akkor sem tudná ellátni, ha az olyan lenne, amilyennek szeretnénk. El kell döntenünk, milyen legyen a viszony a központ és a fiókkönyvtárak között, hogyan láthatnak el tudományos feladatokat közművelődési könyvtárak, mozgókönyvtár-hálózatot kell létrehozni és így tovább. Ezek Budapest gondjai. De például Londonnak nincs is az egész várost átfogó központi hálózata, csak kerületi könyvtárak, azok fiókjával. Igaz, így ilyen kerületnek van anynyi lakosa, mint fővárosunknak.

— Miről esik szó az összejövetelen?

— Két kérdést vitatunk meg. Az egyik a szakrészlegek, a másik szakkönyvtárak összehozása. A nagy könyvtárak egy

ideje világszerte szakrészlegekkel dolgoznak. Például egy emeleten csak földrajz van, de itt megtalálhatók könyvek, folyóiratok, térképek, s minden, ami e témához kapcsolódik. Egy másik emelet — mondjuk — biológia. A könyvtár egész állományát így dolgozzák fel. Az angol-amerikai könyvtárak húsz-harminc éve e módszerrel működnek. Nyilvánvaló, hogy mi ezt a megoldást így nem tudjuk átvenni. Először is rengeteg helyet igényel. (A glasgow-i könyvtár 24 ezer négyzetméterre hétémeletes, egy szinten két szakrészleg dolgozik.) A mi központunk négyezer négyzetméteres, amúgy is túlterhelt, szinte kifolyóknak a könyvek. Drágább is ez a módszer, mert több könyvet kétszer is meg kell venni. Arról is vitáznak, hogy a szakrészlegek személyzete könyvtáros legyen inkább, vagy a terület szakértője.

Újpesten műszaki

Igy a fiókhálózatot szervezzük át. A modernebb, nagyobb fiókoknak lesz egy-egy szakterületük. Újpesten a népszerű műszaki anyag; Kőbányán műszaki és képzőművészeti könyvek, poszterek, diák, folyóiratok; Kelenföldön természettudományok, főleg a biológia; Angyalföldön földrajzi és néprajzi; a Kertész utcában irodalom-történelemtudományi fiók lesz. Persze mind emellett mindenütt meglesz az általános közművelődési anyag és a zenei részleg is. Ez csak pluszszolgáltatás azok számára, akik az átlagnál jobban érdeklődnek egy-egy téma iránt. Most építjük ki ezt a rendszert és hasznosítjuk a tapasztalatokat, az ötleteket, amelyeket elmondanak az összejöveteleken.

Száz éve

— A szakkönyvtárak kérdése ennél bonyolultabb. Azon vitatkoznak, hogy a közművelődési könyvtáraknak meddig terjed a szakkönyvtári felelőssége. Vállaljon-e egyáltalán ilyen feladatot is magára? E témához én tartottam vitaindítót, s mondtam el a véleményemet.

— Mit?

— Javarészt régi, patinás könyvtárakról van szó, ahol egy-egy témában igen sok könyv összegyűlt. Rotterdamban például a világ legnagyobb Erasmus-gyűjteménye található, Glasgow-ban Burnsé. De alakulhat a gyűjtemény a város igényei szerint is. A kereskedővárosok könyvtárainak mindenütt van üzleti anyaga. Glasgow-ban például a tőzsde egykori épületét átadták erre a célra, és a kereskedők fizették a könyveket. De itt még az összes magyar helyi telefonkönyv is megtalálható, és minden információ, amelyre szükség lehet egy üzletembernek. És mindenütt gyűjtik

a saját városukra vonatkozó anyagot.

Nekünk hatvanezer kötetes Budapest-gyűjteményünk van. A másik szakterületünk a könyvtár alapítása óta gyűjt társadalomtudományi anyagot. Eleve harmincezer kötetes statisztikai anyaggal indult, s Szabó Ervin óta gyűjti a szociológiai irodalmat. Ma a 800 ezres állomány fele szociológiai témájú. Az American Journal of Sociology például lassan száz éve — alapítása óta — jár. A józan ész is azt sugallja, hogy ne hozzanak létre új intézményeket. Hetven év lemaradást hogyan is tudnák pótolni az új könyvtárak? A meglevőket tegyék alkalmasra és az érdekeltek szerveik — akárcsak a glasgow-i kereskedők — biztosítsák az anyagi feltételeket.

Tótiusz András